

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno disertanta/disertantky:	Mgr. Martin Fatura
Téma práce:	Metodologie výkladu vícejazyčných právních předpisů
Rozsah práce:	379 200 znaků
Datum odevzdání práce:	30. 1. 2020

- 1. Aktuálnost (novost) tématu** Martin Fatura se ve své disertační práci věnuje problematice výkladu právních předpisů a mezinárodních smluv vydaných ve více jazykových verzích. Zabývá se tedy otázkami, které byly aktuální v minulosti a ještě více nabývají na významu v současnosti. Ve starších dobách bylo nutné řešit problém vícejazyčného práva především v univerzálních říších trvajících v našem prostoru od středověku až do r. 1918, posléze v nástupnických státech, které je vystřídaly a zdědily početné národnostní menšiny. Dnes pak si vícejazyčnost v právu stále více vynucuje prosazování nadnárodních integrací (typicky Evropská unie) a rostoucí význam mezinárodních smluv. Tento staronový trend si žádá odpovídající teoretickou reflexi a dává autorovi příležitost bádát na poli z velké části neoraném.
- 2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody** Zvolené téma se pohybuje na pomezí právní lingvistiky a právní metodologie a o jeho náročnosti není pochyb. Autor si nevystačí s běžnou naukou o interpretačních metodách a jejich hierarchii, ale je nucen tyto obecné poznatky specifikovat ve vztahu ke zcela konkrétnímu problému: existence rozporu v různých jazykových mutacích právních předpisů, popř. mezinárodních smluv, a dávat konkrétní odpovědi, jak se s problémem vypořádat. Musí si také ujasnit, zda vůbec lze a má smysl vytvářet soubor obecných interpretačních direktiv, zda to kasuistická povaha práva nevylučuje. Téma práce vyžaduje dobrou jazykovou znalost, přehled o procedurách tvorby a aplikace práva, jakož i schopnost komparace a značného zobecnění. Všem těmto těžkostem a výzvám musí autor čelit. Již pouhé prolistování práce přivede čtenáře k poznání, že se autor se všemi těmito nástrahami celkem úspěšně vyrovnal.
- 3. Formální a systematické členění práce** Práce má přehlednou, logicky uspořádanou strukturu. Autor se snaží „rozebrat relevantní případy existence vícejazyčných právních textů, v daných případech analyzovat použitelné výkladové metody a nabídnout přehled ideálních postupů pro řešení jazykových nejasností a rozporů v závislosti na typu a původu dotčeného vícejazyčného právního textu“. V první kapitole se autor zabývá vývojem jazykového práva v českých zemích před r. 1918. Kapitola končí dodatkem o výkladu vícejazyčného práva rakouské monarchie současnými soudy na příkladu právní úpravy státního občanství. Druhá kapitola je zaměřena na výklad vícejazyčných smluv v mezinárodním právu veřejném, čili převážně na interpretační reguli obsaženou ve Vídeňské úmluvě o smluvním právu. Třetí kapitola analyzuje fenomén mnohojazyčnosti v Evropské unii, a to při tvorbě práva i jeho aplikaci Soudním dvorem Evropské unie. Autor v ní připomíná a glosuje základní prameny a dokumenty, jakož i judikaturu k sledované problematice se vztahující. Čtvrtá kapitola je shrnutím a zobecněním již řečeného. Obsahuje interpretační algoritmy a sumarizuje problematiku spolehlivosti a využitelnosti jednotlivých výkladových metod při řešení jazykových rozporů. Práci finalizuje závěr a seznam použitých zdrojů.
- 4. Vyjádření k práci** Práce vychází ze širokého spektra pramenů našich i cizojazyčných. Mezi nimi jsou prameny práva, judikatura, odborná literatura i internetové zdroje. Tento fakt spolu s korektní autorovou argumentací přispívá k celkové akceptovatelnosti

autorových závěrů vyjádřených nakonec ve formě interpretačních algoritmů. Ty stojí na stanovisku eliminace jazykových rozporů a nejasností – tedy není-li konkrétní interpretační regulí stanoveno jinak – hlavně s pomocí systematického a teleologického výkladu, popř. výkladu historického. Co lze práci vytknout? Autor by mohl ke zkoumané problematice přistoupit mnohem více z lingvistických pozic. Znamenalo by to více se zabývat tím, co je víceméně naznačeno v úvodu práce: obecnými problémy míry kompatibility právní terminologie při překladu do jiného jazyka, dále řešením problému, když odpovídající cizojazyčný termín pro překlad úplně chybí – to může komplikovat situaci při překladech kontinentální terminologie do angličtiny, vlastně jazyka jiné právní kultury, nebo se zabývat otázkou, jak se vyrovnat s regionální roztržičností právní terminologie (pro stejný institut by byla např. v němčině řada různých regionálních označení). Tyto problémy pak generují rozpory mezi různými jazykovými verzemi právních předpisů, tzn. interpretační problém. Druhá připomínka se týká časového vymezení konce první kapitoly. Proč výklad končí první světovou válkou, když problém vícejazyčnosti rokem 1918 v našem prostoru nekončí? Třetí připomínku je třeba vznést ohledně názvu práce. Ten by měl být mírně upraven, aby vyjadřoval, že se text netýká jen právních předpisů.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Autorem deklarovaný cíl byl prací naplněn.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Práce je samostatným dílem, které v mnoha ohledech rozšiřuje stávající poznání. Rozhodně není plagiátem.
Logická stavba práce	Struktura práce je logická a přehledná. Práce tvoří uspořádaný celek.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Autor zpracoval množství našich i cizích zdrojů, s nimiž zacházel korektně, a to nejen obecně, ale i z hlediska citování.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Provedená analýza jde do hloubky, opírá se o relevantní zdroje. Autor přitom postupuje patřičně kriticky.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce plně ob stojí. Grafy a tabulky ale neobsahuje.
Jazyková a stylistická úroveň	Po stránce jazykové a stylistické nelze nic vytknout. Text je čtenáři dobře přístupný.

6. **Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě** Předkládaná disertační práce je – přes dílčí výše uvedené připomínky – kvalitním dílem, které najde svého čtenáře. Její části byly i publikovány, čímž autor splnil zákonem mu uloženou povinnost. Obhajobě práce nic nebrání. U obhajoby necht' se autor zamyslí nad tím, zda je jazyk a právo projevem ducha národa, jak tvrdil von Savigny.

Doporučení/nedoporučení k obhajobě	práce	Práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertační práce.
---	--------------	---

V Praze dne 9. června 2020

Doc. JUDr. PhDr. Pavel Maršálek, Ph.D.
oponent/oponentka